Adar Y Carneddau

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Gwnaed yn bosibl gan
Cronfa Treftadaeth
Made possible with
Heritage Fund

Statws Cadwriaethol

Mae cefndir pob tudalen yn gyfeirio
at statws cadwriaethol y rhywogaeth

Mae'r rhestr werdd yn cynnwys y rhywogaethau hynny nad ydynt yn dangos dirywiad cymedrol neu ddifrifol, neu nid oes digon o ddata ar eu cyfer.

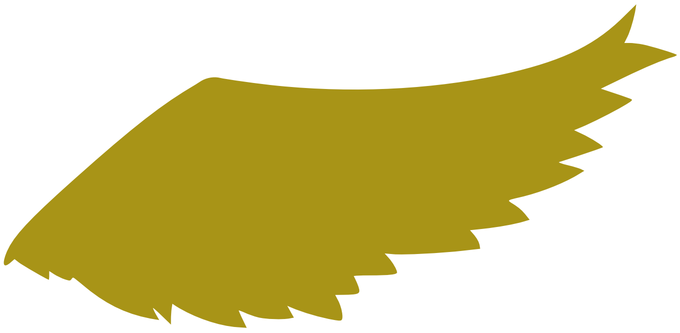

Mae'r rhestr ambr yn cynnwys yn bennaf rywogaethau sydd wedi prinhau o >25-49% mewn dosbarthiad neu helaethrwydd dros y 25 mlynedd diwethaf. Maent o bryder cadwraeth cymedrol.

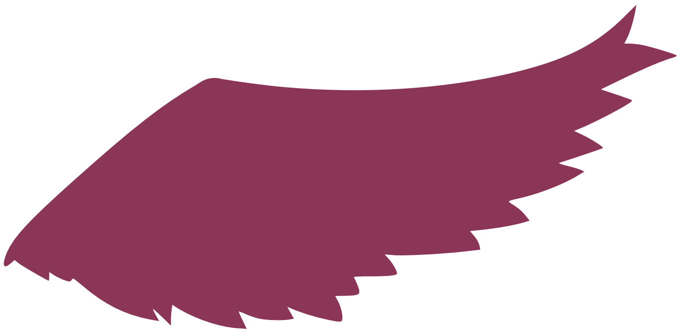

Mae'r rhestr goch yn cynnwys rhywogaethau sydd wedi prinhau o >50% mewn dosbarthiad neu helaethrwydd dros y 25 mlynedd diwethaf. Maent o bryder cadwraethol mawr.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Gwnaed yn bosibl gan
Cronfa Treftadaeth
Made possible with
Heritage Fund

Y gwybedog brith

Ficedula hypoleuca

Enwau eraill:

- Clochdar y mynydd
- Gwybedog cefnddu
- Gwybedwr cefnddu
- Gwybedwr brith

Enw Saesneg: Pied flycatcher

Lled yr adenydd: 22cm

Pwysau: 15g

Hyd oes: 2 flynedd

Ymddangosiad: Mae gan y gwrywod a'r benywod frest wen, a darn gwyn ar eu hadenydd. Fodd bynnag, mae gwrywod yn ddu gyda darn gwyn ar eu talcennau a benywod yn frown.

Llais: Mae gan y gwrywod gân hyfryd sy'n cynnwys cydrannau ailadrod-dus, ond hefyd newidiadau sydyn yn y traw.

Cynefin: Coetiroedd hynafol gyda choed derw aeddfed

Deiet: Pryfetach a lindys

Poblogaeth: 24,000 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Yn y Gwanwyn a'r Haf

Statws cadwraeth y DU: Ambr

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Mae'r gwybedog brith yn mudo o Affrica i fridio yng nghoetiroedd Cymru ac amseru eu mudo yn y gwanwyn i gyrraedd ac i fwydo eu cywion wrth i lindys ddechrau ymddangos.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Pied flycatcher

Ficedula hypoleuca

Welsh Name: Gwybedog brith

Wingspan: 22cm

Weight: 15g

Lifespan: 2 years

Appearance: Males and females both have a white chest, and a white patch on their wings. However, males are black with a white patch on their foreheads and females are brown.

Voice: Males have a beautiful song which has repetitive components, but also sudden changes of pitch.

Habitat: Ancient woodlands with mature oak trees.

Diet: Insects and caterpillars

Population: 24,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: Spring and summer

UK Conservation Status: Amber

Did You Know...

Pied flycatchers migrate from Africa to breed in Welsh woodlands and time their spring migration to arrive and to feed their young as caterpillars begin to emerge.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Y frân goesgoch

Pyrrhocorax pyrrhocorax

Enwau eraill:

- Brân Arthur
- Brân Gernyw
- Brân big-goch

Enw Saesneg: Red-billed chough

Lled yr adenydd: 82cm

Pwysau: 310g

Hyd oes: 7 mlynedd

Ymddangosiad: Mae gan frain coesgoch blu du sgleiniog fel aelodau eraill o deulu'r frân, ond gellir eu gwahaniaethu oddi wrth frain eraill am fod ganddynt big, coesau a thraed coch.

Llais: Mae brain coesgoch yn adar cymdeithasol iawn. Fe'i clywir yn aml yn galw "tshi-ow, tshi-ow" i gadw mewn cysylltiad â'i gilydd.

Cynefin: Mae brain coesgoch yn adeiladu eu nythod mewn ogofâu môr ac mewn agennau ar glogwyni. Byddant hefyd yn defnyddio safleoedd nythu artiffisial a grëwyd gan fodau dynol fel chwareli, a naill ai adeiladau segur neu rai nad ydynt yn cael eu defnyddio mwyach. Mae brain coesgoch i'w canfod yn bennaf yn chwilio am fwyd ar laswelltir a gweundir byr sy'n cael ei bori, ond mae traethau a thwyni tywod yn darparu cynefin chwilota pwysig i frain coesgoch yn yr hydref a'r gaeaf.

Deiet: Infertebratau y gellir eu darganfod mewn pridd a thail anifeiliaid. Hefyd mae'n bwyta hadau ac aeron.

Poblogaeth: 335 o barau magu yn yr DU, 236 o barau magu yng Nghymru, 12 pâr nythu yn y Carneddau, sef 5% o gyfanswm poblogaeth Cymru.

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

A Oeddech Chi'n Gwybod...
Ar un adeg roedd brain coesgoch yn cael eu cadw fel anifeiliaid anwes gan chwarelwyr Gogledd Cymru.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Red-billed chough

Pyrrhocorax pyrrhocorax

Welsh Name: Brân goesgoch

Wingspan: 82cm

Weight: 310g

Lifespan: 7 years

Appearance: Choughs have glossy black plumage like other members of the crow family, but they can be distinguished by their red bills, legs and feet.

Voice: Choughs are very social birds. They are often heard calling “cheee-ow, cheee-ow” to keep in contact with each other.

Habitat: Choughs construct their nests in sea caves and crevices on cliffs. They will also use artificial nesting sites created by humans such as quarries and either abandoned or disused buildings. Choughs are primarily found searching for food on short, grazed grassland and heaths, but beaches and sand dunes provide an important foraging habitat for choughs in autumn and winter.

Diet: Invertebrates found in soil and animal dung. Seeds and berries are also eaten.

Population: 335 breeding pairs in the UK, 236 breeding pairs in Wales, 12 nesting pairs in the Carneddau, which is 5% of the Wales population.

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Green

Did You Know...
Choughs were once kept as pets by quarry workers in North Wales.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Yr hebog tramor

Falco peregrinus

Enwau eraill:

- Cudyll glas
- Hebog glas
- Gwalch glas

Enw Saesneg: Peregrine falcon

Lled yr adenydd: 115cm

Pwysau: 1300g

Hyd oes: 7 mlynedd

Ymddangosiad: Mae gan yr hebog tramor yn ei lawn dwf ben du, llygaid gydag ymylon melyn, brest wen, cefn llwyd fel llechan, a phig a chrafangau melyn.

Llais: Mae hebogiaid tramor yn diriogaethol iawn. Byddant yn aml yn ceisio dychryn unigolion eraill drwy alw “ rehc , rehc , rehc , rehc …”.

Cynefin: Mae silffoedd ar glogwyni, adeiladau, a hyd yn oed peilonau trydan yn cael eu defnyddio gan hebogiaid tramor i adeiladu eu nythod.

Deiet: Mae hebogiaid tramor yn bwydo ar adar eraill sy’n cael eu dal wrth iddynt hedfan. Mae eu clwydi mewn safleoedd uchel yn eu helpu i sylwi ar eu hysglyfaeth.

Poblogaeth: 1,750 o barau magu yn y DU. 250 o barau magu yng Nghymru, 88 ohonynt yng Ngogledd Cymru.

Amser Gorau i'w Gweld: Gwanwyn a’r Haf

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Gall hebogiaid tramor gyrraedd cyflymder o hyd at 150 mya wrth chwilio am ysglyfaeth. Weithiau byddant yn rheibio brain coesgoch.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Peregrine falcon

Falco peregrinus

Welsh Name: Hebog tramor

Wingspan: 115cm

Weight: 1300g

Lifespan: 7 years

Appearance: Adult peregrine falcons have a black head, yellow-rimmed eyes, white front, slate-grey back, and yellow beak and talons.

Voice: Peregrine falcons are very territorial. They will often try to scare away other individuals by calling "rehk, rehk, rehk, rehk…".

Habitat: Ledges on cliffs, buildings, and even electricity pylons are used by peregrine falcons to construct their nests.

Diet: Peregrine falcons feed on other birds which are caught in flight. Their high perches at nesting sites help them spot prey.

Population: 1,750 breeding pairs in the UK, 250 breeding pairs in Wales, 88 can be found in North Wales.

Best Time to See: Spring and summer

UK Conservation Status: Green

Did You Know…
Peregrine falcons can reach speeds of up to 150 mph in pursuit of prey. They will occasionally predate choughs.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Y gigfran

Corvus corax

Enwau eraill:

- Brân y gors
- Cigfran fawr
- Aderyn corff

Enw Saesneg: Raven

Lled yr adenydd: 135cm

Pwysau: 1500g

Hyd oes: 10 mlynedd

Ymddangosiad: Mae cigfrain yn fersiwn llawer iawn mwy o'r frân. Maen nhw'n hollol ddu â chanddynt big swmpus, amlwg. Wrth hedfan, gellir gwahaniaethu cigfran oddi wrth aelodau eraill o deulu'r frân drwy nodi eu cynffon siâp diemwnt.

Llais: Gellir clywed cigfrain yn canu'n uchel wrth iddynt hedfan uwchben.

Cynefin: Fel yr hebog tramor, mae cigfrain yn adeiladu eu nythod ar silffoedd clogwyni, ac weithiau ar strwythurau uchel o waith dyn. Byddant hefyd yn defnyddio coed. Mae cigfrain yn crwydro dros diriogaethau mawr i chwilio am fwyd ar draws gwahanol fathau o gynefin. Maent yn cael eu cofnodi'n aml yn hedfan dros gopaon y mynyddoedd yn Eryri.

Deiet: Mae cigfrain yn sborionwyr. Mae hyn yn golygu eu bod yn bennaf yn bwydo ar anifeiliaid marw, a elwir fel arall yn gelanedd. Mae eu pigau wedi'u haddasu i rwygo cnawd. Bydd cigfrain hefyd yn bwyta wyau a chywion adar eraill, yn gynnwys rheini o'r brain coesgoch yng Ngogledd Cymru.

Poblogaeth: Mae tua 10,000 o barau magu yn y DU, gyda llawer i'w cael ar hyd yr arfordir yng Ngogledd Cymru, ac ym mynyddoedd Eryri.

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Dros y gaeaf, mae 800 o gigfrain yn clwydo'n rheolaidd yng nghoedwig Niwbwrch ar Ynys Môn. Hon yw clwydfan fwyaf cigfrain yn y DU.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Raven

Corvus corax

Welsh Name: Cigfran

Wingspan: 135cm

Weight: 1500g

Lifespan: 10 years

Appearance: Ravens are much bigger versions of crows. They are completely black with an unmistakeable, bulky bill. In flight, a raven can be separated from other members of the crow family by their diamond-shaped tail.

Voice: Ravens can be heard honking loudly as they fly overhead.

Habitat: Like peregrine falcons, ravens construct their nests on cliff ledges, and occasionally tall, man-made structures. They will also use trees. Ravens roam over large territories looking for food across different habitat types. They are frequently recorded flying over mountaintops in Eryri.

Diet: Ravens are scavengers. This means they primarily feed on dead animals, otherwise known as carrion. Their beaks are adapted to tearing open flesh. Ravens will also eat other birds' eggs and chicks, including those of choughs in North Wales.

Population: 10,000 breeding pairs in the UK, many are found along the coast of North Wales, and in the mountains of Eryri.

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Green

Did You Know...
Over winter, 800 ravens regularly roost at Newborough forest on the Isle of Anglesey. This is the largest raven roost in the UK.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Mwyalchen y mynydd

Turdus torquatus

Enwau eraill:

- Mwyalchen y graig
- Mwyalchen fronwen
- Rhegen y graig
- Aderyn du'r mynydd

Enw Saesneg: Ring ouzel

Lled yr adenydd: 40cm

Pwysau: 130g

Hyd oes: 2 flynedd

Ymddangosiad: Mae mwyalchen y mynydd gwrywaidd yn debyg iawn i fwyalchen wrywol. Mae gan y ddau gorff du a phig melyn, ond mae gan fwyeilch y mynydd gwrywaidd fronliain (tebyg i ffedog) mawr gwyn. Mae benyw mwyalchen y mynydd yn frown tywyll gyda bronliain brown golau, gwan iawn.

Llais: Mae mwyalchen y mynydd yn clwydo ar greigiau gan alw “twc, twc, twc” dro ar ôl tro.

Cynefin: Mae mwyalchod y mynydd i'w cael yn bridio yn yr ucheldiroedd, gan gynnwys cadwyn o fynyddoedd y Carneddau. Maent yn adeiladu eu nythod ar lethrau serth, naill ai mewn grug aeddfed neu o dan redyn. Maent yn chwilota am infertebratau ar laswelltir a gweundir, ac maen nhw hefyd yn bwyta aeron oddi ar goed.

Deiet: Infertebratau ac aeron

Poblogaeth: 7,300 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Yn y gwanwyn, yr haf a dechrau tymor yr hydref

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod:
Nid yw mwyalchen y mynydd yn aros yn y DU drwy gydol y flwyddyn. Yn yr hydref a'r gaeaf, maent yn mudo i dde Ewrop a gogledd Affrica.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Ring ouzel

Turdus torquatus

Welsh Name: Mwyalchen y mynydd

Wingspan: 40cm

Weight: 130g

Lifespan: 2 years

Appearance: Male ring ouzels closely resemble male blackbirds. They both have a black body and yellow bill, but male ring ouzels have a large white bib. Female ring ouzels are dark brown with a very faint, light brown bib.

Voice: Ring ouzels perch on rocks, repeatedly calling "tuck, tuck, tuck".

Habitat: Ring ouzels are found breeding in the uplands, including the Carneddau mountain range. They construct their nests on steep slopes, either in mature heather or underneath bracken. They forage for invertebrates on grassland and heaths, and also pick berries from trees.

Diet: Invertebrates and berries

Population: 7,300 breeding pairs in the UK

Best Time to See: Spring, summer and early autumn

UK Conservation Status: Red

Did You Know...

Ring ouzels do not stay in the UK all year round. For autumn and winter, they migrate to southern Europe and northern Africa.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Corhedydd y waun

Anthus pratensis

Enw Saesneg: Meadow pipit

Lled yr adenydd: 24cm

Pwysau: 22g

Hyd oes: 3 blynedd

Ymddangosiad: Mae corhedydd y waun yn aderyn bach, tebyg o ran maint i'r robin goch. Mae ganddo big main, cefn brown tywyll, a blaen brown golau gyda smotiau du.

Llais: Wrth hedfan, mae corhedyddion y waun yn gwichian wrth iddynt symud rhwng gorchudd mewn glaswellt hir, grug ac eithin.

Cynefin: Yn ystod y gwanwyn a'r haf, mae corhedydd y waun yn bridio ar laswelltir gyda chlytiau hir o lystyfiant a rhostir. Y tu allan i'r tymor bridio, gellir dod ar draws heidiau o gorhedyddion y waun ar hyd yr arfordir.

Deiet: Yn dibynnu ar y tymor, mae corhedyddion y waun yn bwydo ar bryfed, chwilod, gwyfynod, pryfed cop a hadau.

Poblogaeth: Mae 2.5 miliwn o barau magu yn y DU ac mae'n un o'r adar mwyaf cyffredin ym Mharc Cenedlaethol Eryri.

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Ambr

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Mae corhedyddion y waun yn canu wrth hedfan, gan ddisgyn o uchder a'u hadenydd wedi'u hymestyn yn llwyr. Dyma olygfa gyffredin ar y bryniau ar draws Eryri.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Meadow pipit

Anthus pratensis

Welsh Name: Corhedydd y waun

Wingspan: 24cm

Weight: 22g

Lifespan: 3 years

Appearance: The meadow pipit is a small bird, similar in size to the robin. They have a slender bill, a dark brown back, and a light brown front with black spots.

Voice: In flight, meadow pipits squeak as they move between cover in long grass, heather and gorse.

Habitat: During spring and summer, meadows pipits breed on grassland that has patches of long vegetation and heathland. Outside the breeding season, flocks of meadow pipits can be encountered along the coastline.

Diet: Depending on the season, meadow pipits feed on flies, beetles, moths, spiders and seeds.

Population: 2.5 million breeding pairs in the UK, and is one of the most common birds in the Eryri National Park.

When to see: All year round

UK Conservation Status: Amber

Did You Know...

Meadow pipits sing in flight, descending from height with their wings fully outstretched. This is a common sight on the hills across Eryri.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Bwncath

Buteo buteo

Enwau eraill:

- Boncath
- Boda

Enw Saesneg: Common buzzard

Lled yr adenydd: 120cm

Pwysau: 1000g

Hyd oes: 12 mlynedd

Ymddangosiad: Mae'r oedolion yn frown yn bennaf gyda band bron lliw golau yn gwahanu rhan uchaf ac isaf y frest. Mae ganddyn nhw big melyn a chrafangau. Wrth gleidio ac esgyn bydd yn aml yn dal ei adenydd mewn siâp 'V' ac mae plu'r gynffon yn wasgaredig.

Llais: Mae eu galwad yn debyg i gath yn mewian.

Cynefin: Fel fwlturiaid, gwelir bwncathod yn aml yn cylchu uwchben wrth iddynt chwilio am fwyd. Maent yn nythu mewn coed, a chlogwyni hefyd.

Deiet: Mae bwncathod yn bennaf yn bwydo ar gelanedd, ond weithiau byddant yn rheibio mamaliaid ac adar bychan.

Poblogaeth: 75,000 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

Oeddech Chi'n Gwybod...
Bwncath yw'r aderyn ysglyfaethus mwyaf cyffredin yn y DU

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Buzzard

Buteo buteo

Welsh Name: Bwncath

Wingspan: 120cm

Weight: 1000g

Lifespan: 12 years

Appearance: Adults are predominately brown with a pale breast band separating the upper and lower chest. They have a yellow beak and talons. When gliding and soaring it will often hold its wings in a shallow 'V' and the tail is fanned.

Voice: Their call resembles a cat meowing.

Habitat: Like vultures, buzzards are often seen circling overhead as they search for food. They nest in trees, and also on cliffs.

Diet: Buzzards primarily feed on carrion, but they will occasionally predate on small mammals and birds.

Population: 75,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Green

Did You Know...
Buzzards are the most common bird of prey in the UK.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Bronwen y dŵr

Cinclus cinclus

Enwau eraill:

- Trochwr gyddfwyn
- Bronfraith Fach
- Rhegen y Dŵr

Enw Saesneg: White-throated dipper

Lled yr adenydd: 28cm

Pwysau: 75g

Hyd oes: 3 blynedd

Ymddangosiad: Mae bronwen y dŵr yn aderbyn brown, swmpus iawn gyda bronliain mawr gwyn. Pan fydd yn gorwedd ar graig, mae'n siglo i fyny ac i lawr yn gyson ac yn codi ei gynffon.

Llais: Gellir eu clywed yn gwibio ar hyd afonydd a nentydd yn galw " shric".

Cynefin: Mae bronwen y dŵr yn nythu mewn holltau ar hyd afonydd a nentydd, ac yn bennaf yn porthi o dan y dŵr.

Deiet: Infertebratau dyfrol fel larfa pryfed a berdys dŵr croyw.

Poblogaeth: 14,000 o barau magu. Maent yn meddiannu'r rhan fwyaf o nentydd sy'n llifo trwy Eryri.

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Ambr

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Gall trochwyr gerdded o dan y dŵr ar welyau afonydd a nentydd.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

White-throated dipper

Cinclus cinclus

Welsh Name: Bronwen y dŵr

Wingspan: 28cm

Weight: 75g

Lifespan: 3 years

Appearance: Dippers are very stocky, short-tailed, brown birds with a large white bib. When perched on a rock, it habitually bobs up and down and frequently raises its tail.

Voice: They can be heard whizzing along rivers and streams calling "zrik".

Habitat: Dippers nest in crevices along rivers and streams, and primarily forage underwater.

Diet: Aquatic invertebrates such as insect larvae and freshwater shrimps.

Population: 14,000 breeding pairs. They occupy most streams flowing through Eryri.

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Amber

Did You Know...
Dippers can walk underwater on the beds of rivers and streams.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Hutan y mynydd

Charadrius morinellus

Enw arall:

- Hutan Ewrasiaidd

Enw Saesneg: Eurasian dotterel

Lled yr adenydd: 60cm

Pwysau: 145g

Hyd oes: 10 mlynedd

Ymddangosiad: Mae gan yr hutan gap du, streipen wen wrth y lygad, a brest oren gyda band bron lliw gwyn. Mae ganddo adenydd llwyd, pig du a choesau melyn-wyrdd.

Llais: Mae eu galwad yn swnio fel canu grwndi traw uchel.

Cynefin: Mae'r hutan yn magu ar gopaon gwastad mynyddoedd yng ngogledd Ewrop, gan gynnwys Yr Alban.

Deiet: Pryfed a mwydod

Poblogaeth: 425 o barau magu, pob un ohnynt yn Yr Alban. Mae'r boblogaeth wedi haneru yn y 30 mlynedd diwethaf oherwydd newid hinsawdd.

Amser Gorau i'w Gweld: Wrth iddo fudo yn ystod y gwanwyn ac yn yr hydref

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod....

Er nad yw'r hutan yn magu / bridiio yn Ngogledd Cymru, bob blwyddyn mae adar yn aros i orffwyso yng nghadwyn mynyddoedd y Carneddau wrth iddynt fudo

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Dotterel

Charadrius morinellus

Welsh Name: Hutan y mynydd

Wingspan: 60cm

Weight: 145g

Lifespan: 10 years

Appearance: Dotterels have a black cap, a white eye stripe, and an orange chest with a white breast band. They have grey wings, a black bill and greenish-yellow legs.

Voice: Their call is a short, high-pitched purr.

Habitat: Dotterels breed on flat mountaintops in northern Europe, including Scotland.

Diet: Insects and worms

Population: 425 breeding pairs, all in Scotland. A population that has halved in the last 30 years due to climate change.

Best Time to See: On migration in spring and autumn

UK Conservation Status: Red

Did You Know...

Although dotterels do not breed in North Wales, every year birds stop off on migration in the Carneddau mountain range.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Boda tinwyn

Circus cyaneus

Enwau eraill:

- Cudwalch yr ieir
- Aderyn Sant Silin
- Boda llwydlas
- Hebog llwydlas

Enw Saesneg: Hen harrier

Lled yr adenydd: 110cm

Pwysau: 400g

Hyd oes: 7 mlynedd

Ymddangosiad: Mae’r boda tinwyn gwrywaidd yn aderyn hynod i edrych arno. Mae ganddo flaen gwyn, rhannau uchaf llwydlas ac mae blaen ei adenydd yn ddu. Wrth hedfan, mae'n edrych fel ysbryd yn hofran ar draws yr awyr. Mae’r menywod a’r cywion ifanc yn edrych yn debyg iawn i’w gilydd. Mae gan y ddau rannau uchaf brown a blaen golau gyda rhediadau brown tywyll. Mae gan gwrywod, benywod a chywion ifanc ddarn gwyn ar ran uchaf eu cynffon.

Llais: Mae ganddynt nifer o alwadau byr, tra uchel ar gyfer cyfathrebu â’i gilydd.

Cynefin: Mae’r boda tinwyn yn bridio ar weundir, hefyd maen ymweld â thir pori cyfagos i hela. Mae’r rhan fwyaf o unigolion yn treulio’r hydref a’r gaeaf mewn ardaloedd arfordirol.

Deiet: Mae bodaod tinwyn yn rheibio / bwydo ar famaliaid bach ac adar, fel corhedyddion y waun.

Poblogaeth: 545 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Yn y gwanwyn a’r haf, gallwch ddod o hyd i fodaod tinwyn yn bridio ym Mharc Cenedlaethol Eryri.

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod...
Mae gwyrwod yn perffomio 'dawns awyr' i ddenu'r menywod.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Hen harrier

Circus cyaneus

Welsh Name: Boda tinwyn

Wingspan: 110cm

Weight: 400g

Lifespan: 7 years

Appearance: Male hen harriers are very distinctive-looking birds. They have a white front, blue-grey upperparts and black wingtips. In flight, they look like ghosts hovering across the sky. Females and juveniles look very similar. They both have brown upperparts and a pale front with dark brown streaks. Males, females and juveniles all have a white patch on their upper tail.

Voice: They have various short, high-pitched calls for communicating with each other.

Habitat: Hen harriers breed on moorland, also visiting adjacent pastureland to hunt. Most individuals spend autumn and winter in coastal areas.

Diet: Hen harriers predate small mammals and birds, such as meadow pipits.

Population: 545 breeding pairs in the UK

Best Time to See: In spring and summer, you can find hen harriers breeding in the Eryri National Park.

UK Conservation Status: Red

Did You Know...
Males perform a 'sky dance' to attract females

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Llinos

Linaria canabina

Enw Saesneg: Linnet

Lled yr adenydd: 24cm

Pwysau: 22g

Hyd oes: 2 flynedd

Ymddangosiad: Mae llinosiaid yn adar bach, lliw brown yn bennaf gyda phen a phig llwyd. Mae ganddyn nhw waelodion ysgafn gyda rhediadau mân, brown. Mae gan wrywod dalcen a brest goch nodedig.

Llais: Mae eu galwad yn sŵn trwynol “ tig-it ” neu “tet-et-et”. Yn aml, fe allwch chi glywed gwrywod yn canu o'r eithin yn y gwanwyn a'r haf.

Cynefin: Mae llinosiaid yn meddiannu ardaloedd gyda mosaig o laswelltir lled-naturiol, grug ac eithin, gan gynnwys ffriddoedd.

Deiet: Hadau a phryfed

Poblogaeth: 560,000 o barau magu yn y DU

Adeg Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod...
Gallwch ddod ar draws heidiau mawr o linosod ar ddiwedd y tymor bridio yn bwydo mewn dyffrynnoedd ar draws Eryri.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Linnet

Linaria cannabina

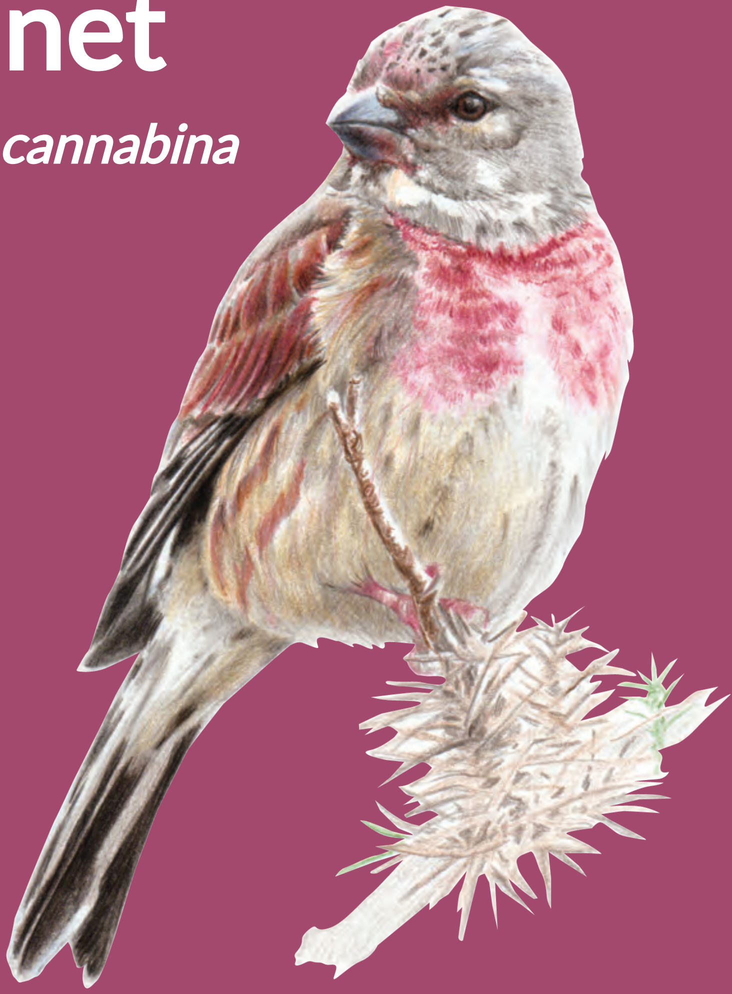

Welsh Name: Llinos

Wingspan: 24cm

Weight: 22g

Lifespan: 2 years

Appearance: Linnets are small, predominately brown birds with a grey head and bill. They have light underparts with fine, brown streaks. Males have a distinctive red forehead and chest.

Voice: Their call is a nasal-sounding "tigg-itt" or "tett-ett-ett". You can often hear males singing from gorse in spring and summer.

Habitat: Linnets occupy areas with a mosaic of semi-natural grassland, heather and gorse, including upland pastures

Diet: Seeds and insects

Population: 560,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Red

Did you know...
You can encounter large flocks of linnets at the end of the breeding season, feeding in valleys across Eryri.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Y barcud coch

Milvus milvus

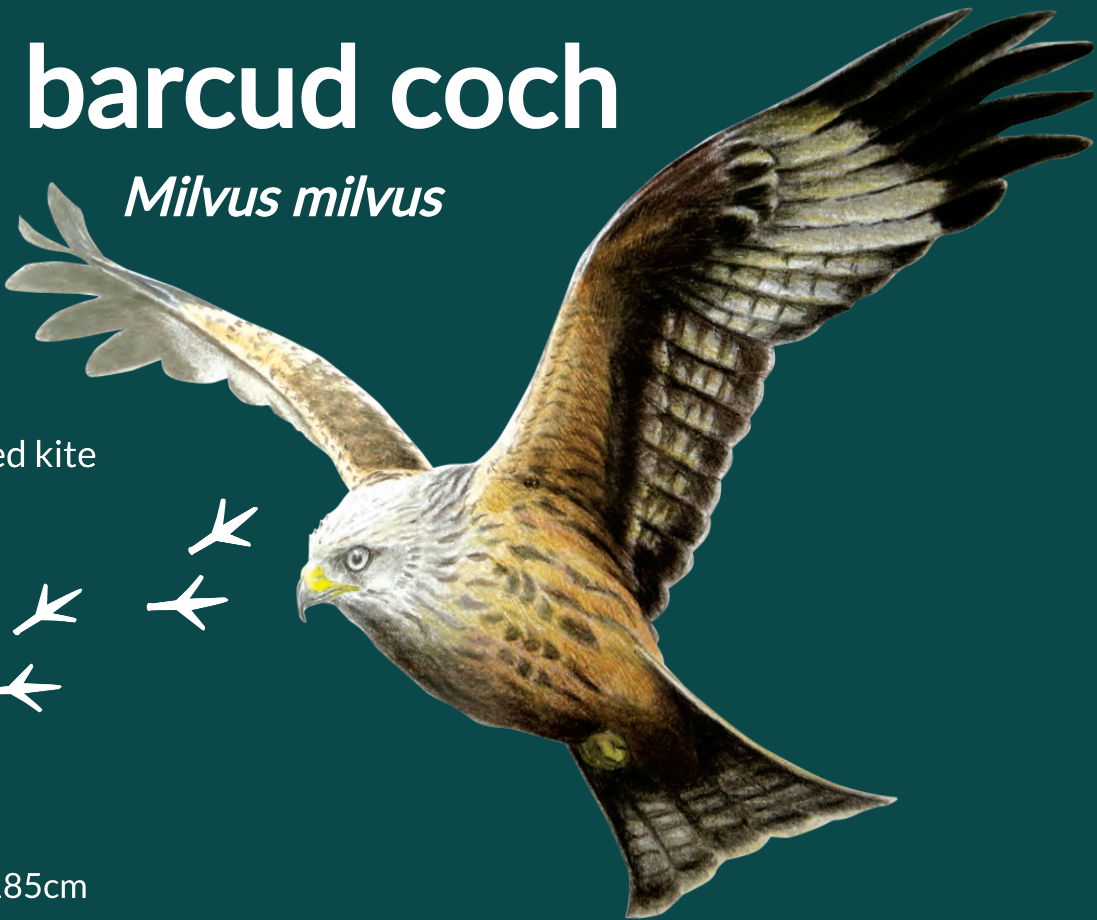

Enw Saesneg: Red kite

Lled yr adenydd: 185cm

Pwysau: 1300g

Hyd oes: 4 blynedd

Ymddangosiad: Mae gan y barcud coch gorff brown-goch a phen llwyd. Wrth hedfan, gellir gwahaniaethu rhwng barcudiaid coch a bwncathod gyda'u cynffonau siâp V.

Llais: Mae barcudiaid coch yn adar tawel iawn na chlywir yn aml yn galw.

Cynefin: Mae barcudiaid coch i'w gweld amlaf wrth iddynt hedfan pan maent yn chwilio am fwyd uwchben tir fferm ac yn nythu mewn coetiroedd.

Deiet: Celanedd a mwydod

Poblogaeth: 4,400 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Bu bron i'r barcudiaid gael eu herlid i ddifodiant yn y DU, ond goroesodd poblogaeth fach iawn yng nghanolbarth Cymru yn ystod y 19eg ganrif. Gyda chymorth ailgyflwyno, mae'r rhywogaeth hon wedi ailfeddiannu'r rhan fwyaf o'i thiriogaeth ar draws Cymru, Lloegr a'r Alban.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Red kite

Milvus milvus

Welsh Name: Barcud coch

Wingspan: 185cm

Weight: 1300g

Lifespan: 4 years

Appearance: The red kite has a brownish-red body and a grey head. In flight, red kites can be distinguished from buzzards due to their V-shaped tails.

Voice: Red kites are very quiet birds which are rarely heard calling.

Habitat: Red kites are most regularly seen in flight searching for food above farmland, and they nest in woodlands.

Diet: Carrion and worms

Population: 4,400 breeding pairs in the UK

Time to See: All year round

UK Conservation Status: Green

Did You Know...

Red kites were almost persecuted to extinction in the UK, but a very small population survived in Mid-Wales during the 19th century. With the help of reintroductions, this species has reoccupied most of its territory across England, Wales and Scotland.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Tingoch

Phoenicurus phoenicurus

Enwau eraill:

- Tinboeth
- Llostruddyn
- Rhawngoch
- Aderyn coch y fflam
- Rhonell goch

Enw Saesneg: Common Redstart

Lled yr adenydd: 22cm

Pwysau: 19g

Hyd oes: 2 flynedd

Ymddangosiad: Gellir adnabod y gwrywod yn hawdd. Mae ganddyn nhw wddf du, bron oren-goch a chap a chefn lludw-llwyd. Mae gan fenywod fron oren-goch hefyd, ond maent yn frown yn bennaf.

Llais: Fel y gwybedog brith, mae gan y tingoch gân hyfryd sy'n dechrau gyda "sih tri-tri-tri ".

Cynefin: Coetiroedd, ffriddoedd neu chwareli segur yng ngogledd Cymru.

Deiet: Pryfetach, pryfed cop, mwydod ac aeron

Poblogaeth: 135,000 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Yn y Gwanwyn a'r Haf

Statws cadwraeth y DU: Ambr

A Oeddech Chi'n Gwybod....
Mae'n hawdd adnabod tingochiaid oherwydd eu cynffonau hir, crynedig, oren-goch.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Common Redstart

Phoenicurus phoenicurus

Welsh Name: Tingoch

Wingspan: 22cm

Weight: 19g

Lifespan: 2 years

Appearance: Males are unmistakeable. They have a black throat, an orange-red breast and an ash-grey cap and back. Females also have an orange-red breast, but they are predominately brown.

Voice: Like pied flycatchers, redstarts have a beautiful song which starts with “sih trüi-trüi-trüi”.

Habitat: Woodlands, upland pastures and abandoned or disused quarries in North Wales.

Diet: Insects, spiders, worms and berries

Population: 135,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: Spring and summer

UK Conservation Status: Amber

Did You Know...
Redstarts can be easily identified by their long, quivering, orange-red tails.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Y gwybedwr mannog

Muscicapa striata

Enwau eraill:

- Gwybedog
- Gwybedwr smotiog

Enw Saesneg: Spotted flycatcher

Lled yr adenydd: 24cm

Pwysau: 18g

Hyd oes: 2 flynedd

Ymddangosiad: Mae'r gwybedog mannog yn llwyd yn bennaf, ond mae ganddo frest wen gyda rhediadau llwyd mân. Mae ganddo bîg hir, tenau, du a ddefnyddir i ddal pryfetach / trychfilod.

Llais: "Siiii" main, byr atseiniog.

Cynefin: Ar ymylon coetir a phrysgwydd lle gallant hela pryfetach / trychfilod allan yn yr awyr agored.

Deiet: Pryfed hedegog, fel gwyfynod, gloÿnnod byw, mursennod, a phryfed teiliwr.

Poblogaeth: 42,000 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Yn y Gwanwyn a'r Haf

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Mae'r gwybedog mannog yn chwilio am bryfed o'i glwyd ac mae'n eu dal yn osgeiddig iawn yn yr awyr.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Spotted flycatcher

Muscicapa striata

Welsh Name: Gwybedwr mannog

Wingspan: 24cm

Weight: 18g

Lifespan: 2 years

Appearance: Spotted flycatchers are predominately grey, but they have a white chest with fine, grey streaks. They have a long, thin, black bill which is used for catching insects.

Voice: A short, shrill "zee".

Habitat: On the edges of woodland and scrub where they can hunt insects out in the open.

Diet: Flying insects, such as moths, butterflies, damselflies and craneflies.

Population: 42,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: Spring and summer

UK Conservation Status: Red

Did You Know...
Spotted flycatchers look out for insects from a perch and grab them very gracefully in mid-air.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Clochdar y Cerrig

Saxicola rubicola

Enwau eraill:

- Crec y garn
- Clegr y garreg
- Clep y garreg
- Crec penddu'r eithin
- Wil capan du
- Coch y cerrig

Enw Saesneg: Stonechat

Lled yr adenydd: 20cm

Pwysau: 17g

Hyd oes: 4 blynedd

Ymddangosiad: Mae gan y gwrywod ben du, darn gwyn ar eu gwddf a bol oren. Mae'r ieir / menywod yn edrych yn debyg iawn, ond maen nhw'n frown yn hytrach na du.

Llais: Mae eu galwad nodedig yn swnio fel dwy garreg yn cael eu taro yn erbyn ei gilydd, sydd wedi ysbrydoli'r enw clochdar y cerrig.

Cynefin: Mae tinwen y garn i'w gael ar rostiroedd sy'n cynnwys glaswelltir lled-naturiol, grug ac eithin sy'n gynefin pwysig yn Eryri.

Deiet: Infertebratau, hadau ac aeron

Poblogaeth: 65,000 o barau magu yn y DU

Amser Gorau i'w Gweld: Trwy gydol y flwyddyn

Statws cadwraeth y DU: Gwyrdd

A Oeddech Chi'n Gwybod...

Mae tinwen y garn y dodwy pedwar i chwe ŵy gwyrddlas, gyda brycheu yn brown-cochlyd a gallant gael hyd at dair nythaid mewn un flwyddyn.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Stonechat

Saxicola rubicola

Welsh Name: Glochdar y Cerrig

Wingspan: 20cm

Weight: 17g

Lifespan: 4 years

Appearance: Males have a black head, a white patch on their neck and an orange belly. Females look very similar, but they are brown rather than black.

Voice: Its distinctive call sounds like two stones being hit together, hence its common name.

Habitat: Stonechats are found on heathlands made up of semi-natural grassland, heather and gorse, which is an important habitat type in Eryri.

Diet: Invertebrates, seeds and berries

Population: 65,000 breeding pairs in the UK

Best Time to See: All year round

UK Conservation Status: Green

Did You Know...
Stonechats lay four to six blue-green eggs, each speckled with reddish brown, and can have up to three broods in a single year.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Llinos y mynydd

Linaria flavirostris

Enw arall:
- Golfan dingoch

Enw Saesneg: Twite

Lled yr adenydd: 23cm

Pwysau: 16g

Hyd oes: 6 blynedd

Ymddangosiad: Fel llinosiaid, adar bach, brown yn bennaf yw llinosiaid y mynydd. Mae rhan uchaf eu corff yn frown gyda rhediadau mân, du ac mae rhan isaf eu corff yn wyn gyda rhediadau brown tywyll. Mae eu pigau'n newid o lwyd yn y gwanwyn a'r haf i felyn yn yr hydref a'r gaeaf. Mae gan y gwrywod ffolen binc tra bod gan y benywod rwmp brown.

Llais: Galwad fer, finiog a bywiog sy'n bysian

Cynefin: Mae llinos y mynydd yn nythu ar glogwyni serth mewn grug aeddfed neu redyn. Byddant yn chwilota am hadau mewn nifer o wahanol fathau o gynefin, ond mae dolydd gwair yn ddelfrydol, gan ddarparu cyflenwad cyson o hadau trwy gydol y gwanwyn a'r haf. Gwelir llinos y mynydd yn rheolaidd ar hyd yr arfordir yn yr hydref a'r gaeaf.

Deiet: Hadau

Poblogaeth: 7,800 o barau magu yn y DU gyda dim one 16 pâr yng Nghymru.

Amser Gorau i'w Gweld: Gwanwyn, haf a dechrau'r hydref

Statws cadwraeth y DU: Coch

A Oeddech Chi'n Gwybod...
Mae cadwyn mynyddoedd y Carneddau yn gartref i'r boblogaeth fridio olaf o linosod y mynydd yng Nghymru.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Twite

Linaria flavirostris

Welsh Name: Llinos y mynydd

Wingspan: 23cm

Weight: 16g

Lifespan: 6 years

Appearance: Like linnets, twite are small, predominately brown birds. Their upper body is brown with fine, black streaks and their lower body is white with dark brown streaks. Their bills change from grey in spring and summer to yellow in autumn and winter. Males have a pink rump whereas females have a brown rump.

Voice: A short, sharp, buzzing call

Habitat: Twite nest on steep-sided cliffs in mature heather or bracken. They will forage for seeds in a number of different habitat types, but hay meadows are ideal, providing a constant supply of seeds throughout spring and summer. Twite are regularly encountered along the coast in autumn and winter.

Diet: Seeds

Population: 7,800 breeding pairs in the UK with only 16 pairs in Wales.

Best Time to See: Spring, summer and early autumn

UK Conservation Status: Red

Did You Know...
The Carneddau mountain range is home to the last breeding population of twite in Wales.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

LANDSCAPE PARTNERSHIP

Conservation Status

The background of each page refers to the conservation status of the species

The green list contains those species that are not showing moderate or severe declines, or of which there is insufficient data.

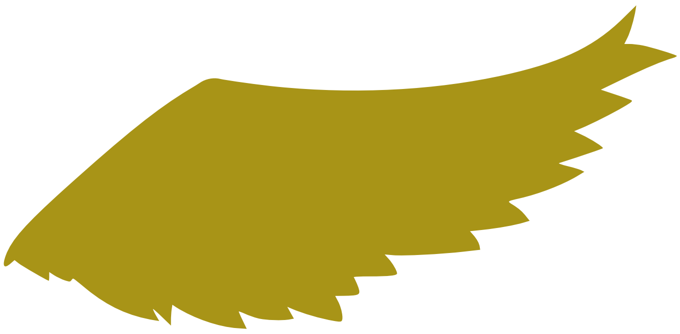

The amber list contains primarily species that have declined by >25-49% in distribution or abundance over the last 25 years. They are of moderate conservation concern.

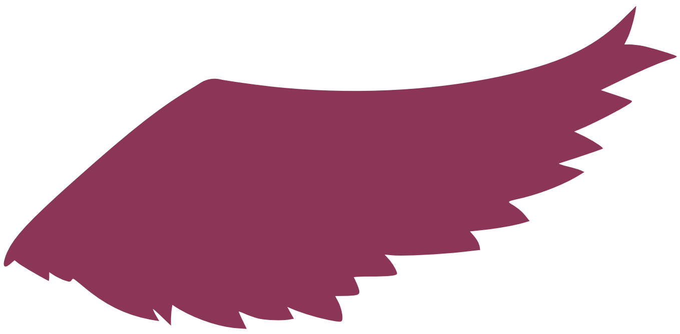

The red list contains species that have declined by >50% in distribution or abundance over the last 25 years. They are of high conservation concern.

PARTNERIAETH TIRWEDD Y CARNEDDAU LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Gwnaed yn bosibl gan Cronfa Treftadaeth

Made possible with Heritage Fund

Birds of the Carneddau

PARTNERIAETH TIRWEDD Y
CARNEDDAU
LANDSCAPE PARTNERSHIP

RSPB CYMRU

Gwnaed yn bosibl gan
Cronfa Treftadaeth
Made possible with
Heritage Fund